

Ministerie van JenV
T.a.v. de Minister voor Rechtsbescherming,
de Heer Sander Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Amsterdam, 13 november 2017

Betreft: positie culturele erfgoedinstellingen hervorming Europees auteursrecht

Geachte Heer Sander Dekker,
Geachte Mevrouw Ingrid van Engelshoven,

Met deze brief vestigen wij graag uw aandacht op het voorstel van de Europese Commissie voor een [Richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt](#) (COM (2016) 593 final, hierna: DSM-voorstel), dat momenteel voorligt bij de Raad van de Europese Unie. Europese koepelorganisaties hebben in dit debat onze wensen vanuit de culturele erfgoedsector naar voren gebracht, maar er staan voor ons nog enkele zeer belangrijke onderwerpen op het spel. Daarom richten we deze brief direct aan u, in de hoop op uw steun.

Het belangrijkste onderwerp vormt voor ons de voorgestelde artikelen over het gebruik van auteurs- en nabuurrechtelijk beschermde werken die out-of-commerce zijn (hierna: OoC-werken) door culturele erfgoedinstellingen, namelijk de artikelen 7, 8 en 9 in het DSM-voorstel.

Wij zijn blij dat de Europese Commissie dit onderwerp in haar DSM-voorstel heeft opgenomen en zijn van mening dat de voorgestelde artikelen veel van de problemen zullen kunnen oplossen die samenhangen met de rechtenclearing van OoC-werken in onze collecties. We verwelkomen in dit licht dan ook de aanpassingen ter vereenvoudiging van de regels voor omgang met OoC-werken die zijn gedaan in de Raadswerkgroep (zoals neergelegd in het compromisvoorstel van het Estse voorzitterschap van 30 oktober 2017), mits een collectieve licentie en zijn extended effect niet louter binnen een nationaal territoir werking heeft, maar in de gehele EU geldig is.

Echter, het mechanisme van collectieve licentiëring voor het beschikbaar maken van OoC-werken op internet, dat de kern vormt van het voorstel van de Europese Commissie, zullen erfgoedinstellingen in de praktijk alleen kunnen effectueren wanneer er representatieve collectieve beheersorganisaties in de lidstaten bestaan. Hoewel de situatie per lidstaat zeer verschilt, is wel duidelijk dat deze collectieve beheersorganisaties voor veel werktypen en sectoren ontbreken. Daarom hebben wij, en vele organisaties die culturele erfgoedinstellingen op Europees niveau vertegenwoordigen, gepleit voor een fall-back mechanisme in de vorm van een exceptie die het beschikbaar maken van OoC-werken toestaat in situaties waarin de voorgestelde (collectieve) licentiëringsoplossing niet beschikbaar is of naar verwachting niet op korte termijn beschikbaar zal komen.

Onze voorkeursmechanismen ten behoeve van het grootschalig beschikbaar maken van OoC-werken voor het publiek zijn als volgt:

1. Rechtenclearing op basis van extended collective licensing conform art. 7-9 van het DSM-voorstel
2. Een exceptie wanneer de bovenstaande oplossing (1) niet beschikbaar is, als fall back mechanisme

Op basis van dit voorstel kan elke lidstaat, na raadpleging van belanghebbenden, bepalen voor welke werktypen of sectoren er geen licentiëringsmechanisme beschikbaar is en waarvoor dus de exceptie (2) van toepassing is. Aan gebruik van het OoC-materiaal op basis van de exceptie zouden eventueel dezelfde waarborgen kunnen worden gesteld als aan het licentiëringsmechanisme in het DSM-voorstel (notificatieperiode en een opt-out-mogelijkheid voor rechthebbenden). Ter referentie hebben wij een document met door Europeana opgestelde tekstvoorstellen bijgevoegd.

Wij vragen kortom uw hulp om ervoor te zorgen dat geactualiseerde EU-auteursrechtregelgeving het in de praktijk daadwerkelijk mogelijk maakt dat erfgoedcollecties via internet beschikbaar komen voor het brede publiek.

Wij willen u bij voorbaat hartelijk danken en zijn desgewenst graag tot toelichting bereid.
Met vriendelijke groet,

Koninklijke Bibliotheek
dr. E.J.B. (Lily) Knibbeler, algemeen directeur

Rijksmuseum Amsterdam
T.D.W. Dibbits, hoofddirecteur

Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN)
J.L. Kool-Blokland, voorzitter

Branchevereniging Archiefinstellingen Nederland (BRAIN)
C.C.A.E. Keijsper, voorzitter

FOBID, Netherlands Library Forum
drs. M. (Marjolein) Nieboer, voorzitter

De Museumvereniging
Stef Oosterloo, directeur a.i

Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Henk Wals, directeur

Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
Tom de Smet, waarnemend algemeen directeur

NIOD, instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies
Prof. dr. F. van Vree, directeur

Stadsarchief Rotterdam
drs. J. (Jantje) Steenhuis, stadsarchivaris

Haags Gemeentearchief
drs. E. (Ellen) van der Waerden, gemeentearchivaris

Bibliotheek Universiteit van Amsterdam/Hogeschool van Amsterdam
Drs. M.A.M. (Maria) Heijne, directeur

Nederlands Fotogenootschap
Henk van Tilburg, voorzitter

Stichting Academisch Erfgoed
Prof. dr. ir. J.T. Fokkema, voorzitter

DEN Kennisinstituut digitale cultuur
Arianne Neijenhuis en Marco Streefkerk, directeuren A.I.

Stichting Nederland Kennisland
Paul Keller, voorzitter

Contact: Paul Keller (pk@kl.nl) en Annemarie Beunen (annemarie.beunen@kb.nl)